

reditve in ne našim organizacijam nasprotnih. — Šmarje pri Jelšah: Poročilo prejeli od drugod. — Središče: Eno poročilo o prireditvi zadostuje. — Št. Vid pri Planini: Vaš dopis ni za javnost. — Sv. Jurij ob Ščavnici: Tožljivo. — Vojnik: Vse res, ko bi ne bilo sodnije, ki bi nas zlasala, ako bi objavili Vaš dopis. — Mala Nedelja: Cela ta prireditev je popolnoma v SDS barvah in radi tega ni za naš list. — Zrkovci: Osebna zadeva, v katero se spušča težko list, ker bi se stvar gotovo obravnavala pred sodiščem.

J. V.

Vzor možu v spomin.

Stebri starih dobro preizkušenih katoliško-narodnih kmečkih hiš lepe velikonedeljske župnije se podirajo. Zopet je usahnila kremenita kmečka korenina, Irgoličevega dobrega očeta z izrazitim, le samo njemu lastnim plemenitim značajem — ni več. Šel je po zaslužen plačilo k Stvarniku, katerega je tako iskreno ljubil.

Njegova zavedna katoliška hiša je izgubila svojega najodličnejšega gospodarja, odkar stoji že stoletja, sodinska občina svojega dolgoletnega župana, ormoški okrajni zastop svojega člana, razne cerkvene ter gospodarske organizacije svojega zvestega sodelavca, ubožci pa svojega najboljšega očeta. S tem bi bil zadosti označen v splošnih formah njegov blagi značaj, ko bi še ne bilo drugih potez v njegovem življenju, ki so vredne, da se jih spomnimo.

Bil je res Izraelec, v katerem ni zvižaje: odkrit napram vsakomur, je brezpogojno isto lastnost pričakoval tudi od drugih. Odlikovala ga je prav posebno še njegova neizmerna ljubezen do rodne grude in s tem do domovine. Ko sem bil lansko leto z njim v inozemstvu, kjer je iskal zdravja, je sicer občudoval krasoto tuje zemlje, a zopet in zopet je pristavil: Lepo je tudi tukaj, pa najlepše in najljubkeje pa je v — Sodincih!

Te ljubezni pa ni imel samo na jeziku, ampak tudi v dejstvih je hotel ovekovečiti svoj lep, vspodbudni vzgled, kako naj zlasti današnja mladina ljubi svojo rojstno vas. Celo mesta v okolici se ne morejo ponasati z vodovodom, njegova rojstna vas, priprosta sicer, a zato tem ljubkejša, ga ima že leta in leta in to po njegovi zaslugi. Rajni g. Irgolič je bil v tem kraju prvi, ki je zasadil pred 30 leti na novo svoje vinograde ter s tem pokazal ubožajočemu kmetu nov vir dohodkov.

Iz njegove domače hiše je izžarevala tudi brezmejna ljubezen do ubogih, zlasti do otrok-sirot.

Nešteti sirotam je bil res pravi krušni oče, vrata njegovega mlina so bila vedno odprta siromakom in kot zaprisežen sodnijski cenilec se je oziral v prvi vrsti na nedoraslo dečico. Mogoče, da se je kot tak komu zameril, a vedno se je tolažil s tem, češ: če tudi sem se vsem drugim zameril, se pa nisem otročičkom in Bogu; cenil sem po svoji vesti.

Da, cenil si, kakor Ti je narekovalo Tvoje blago srce, zato si pa sedaj prav gotovo prejel tudi plačilo, ki Ti ga je pripravilo božje Srce Jezusovo, s katerim si se vsako prvo nedeljo združeval v sv. obhajilu kot vnet član Apostolstva mož.

Rajnik je pa bil tudi vrh narodnjak. V najhujši dobi nemškega šovinizma, ki ga je širil iz Ptujja šnopsarski »Štajerca«, je odločno nastopal za pravice slovenskega kmeta kot človeka in kot župana. Slovensko katoliško časopisje je vedno dičilo njegovo mizo. V svoji odločni narodni zavesti bi

Primarij dr. Benčan

specijalist za ženske bolezni in porodništvo očinira
MARIBOR, Aleksandrova cesta 6
(Zadružna gospodarska banka)
od 11. — 12. in 2. — 3. ure.
Tudi ob nedeljah. 670

postal v vojskinem času skoraj narodni mučenik in mučenec ljubezni do sirot. Radi tega, ker se je kot župan odločno zavzel proti volji oblasti za to, da se neki siroti podeli podpora, se ga je začelo sodnijsko preganjati in le slučaj je bil, da tudi njemu ni trebalo piti iz kelih narodnega mučeništva v graških zaporih.

Pri vseh njegovih odličnostih pa se je gotovo najbolj svetila na njegovem značaju njegova skromnost, ki je bila v največjem nasprotju z njegovo veličastno, krepko postavo. Bil je do skrajnosti skromen in ravno s tem je moral imponirati vsakomur, ki je imel z njim opravka. Molčeč sicer, a kadar je govoril, je bil globok v svojih mislih in odločen v svojih besedah.

To je zelo nepopolna slika kmeta-odličnjaka, najboljšega očeta in zvestega sina sv. Cerkve in domovine, katerega zemeljske ostanke smo na Križevu položili na veliko žalost nas vseh in ob ogromni udeležbi ljudstva ter ob asistenci sedmih duhovnikov, katerih prijatelj je pokojnik vedno bil, na velikonedeljskem pokopališču k večnemu počitku.

Irgoličev oče! Saj niste umrli, saj zdi se mi, da še vedno slišim Vaše ljubezni polne besede šušljati v šumenju pomladanskega listja in cvetja starodavnih sodinskih lip; saj vedno se mi dozdeva, da čujem utrip Vašega plemenitega srca, ki je kljub vsemu bogastvu čutilo s siromakom; toda, oh, če hočem poiskati in stisniti Vašo desnico, ki je toliko dobrega storila svojem in drugim, tedaj se še le zavem, da je ni več med nami. Pa četudi ste nas zapustili, žal preveč zgodaj, z markantnimi potezami svojega blagega značaja ste v naša srca vlekali svojo podobo tako ostro, da je ne bomo mogli nikdar pozabiti.

Vi oče Irgoličev pa snivajte sladki sen, saj je bila 71letna doba Vašega življenja za Vas le samo en trpljenjapolni dan nesebičnega dela in žrtvovanja. Zapustili ste nam vsem najlepši vzgled in opomin k posnemanju. R. I. P.!

ZA NAŠO DECO Za smeh.

1.

Oče: Tone, zakaj vlečeš mačko za rep, da tako strašno cvili?

Tone: Jaz rep samo držim, mačka vleče z vso močjo!

2.

Mati: Janezek, zakaj pa gledaš tako žalostno na klobaso? Ali je ne maraš?

Janezek: Maram že, ali konca sta tako blizu vkup.

3.

Gost v gostilni: Čujte, gospod gostilničar, kdaj pa gredo vaši pivci zvečer navadno domov?

Gostilničar: Veste, ko ne morejo več hoditi!

4.

Anica: Teta, mati te pozdravljajo! Teta: Hvala, hvala!

Anica: Teta, mati te pozdravljajo! Teta: Dobro, dobro, hvala, hvala!

Anica: Teta, mati te pozdravljajo! Teta: Ali to mi zdaj praviš že kar v tretje!

Anica: Seveda, mati so rekli, da te stokrat pozdravljajo!

Rešitev zadnje uganke: Mrtvaška krsta.

Uganke: Bije, pa nima rok; gre, pa nima nog. Kaj je to? — Kdo vedno kaže, a sam nič ne zna? — Kateri mesec je najkrajši? — Zakaj pojedó bele ovce več hrane kot črne? — Nikdar ni bilo, nikdar ne bo, pa vendar je. Kaj je to? — Vse pomete okoli hiše in vse zastonj. Kaj je to? — Oče vsem svojim sinom kapice da, sam je pa nima. Kaj je to?

Kaj se zgodi z bucikami (= igle z glavico)? Največja tovarna za izdelavo bucik je v Birminghamu na Angleškem. Na dan se tam izgotovi 37 milijonov bucik. V vseh takih tovarnah v Evropi napravijo na dan okoli 84 milijonov bucik. Kaj se pa zgodi s temi bucikami, da jih ni nikoli dovolj? Polomi ali obrabi se jih gotovo le prav malo, največ se jih izgubi. Bucika je tako majhna in neznamna, da jo malokdo pobere, če jo slučajno kje najde. Ako mislimo na prebivalstvo v Evropi, potem je treba, da vsaki tretji človek izgubi na dan po eno buciko in 84 milijonov je tu. Ta izguba znaša dnevno težke tisočake.

Česar se živalim ni treba učiti. — Medtem ko se mora človek pravilni rabi svojih udov, razločevanju predmetov, govorjenju itd. šele polagoma priučiti, prineso živali mnogokatero spretnosti že s seboj na svet. Sicer tudi v živalstvu priuče stare živali mladičem mnogokaj, ali to le v svrhu, da se mladiči hitreje izvežbajo. Mnogi poskusi so pokazali, da imajo mladiči take spretnosti tudi takoj, če se jih loči od matere. Poglejmo si piščance! Ko je pišče v jajcu postalo godno, si napravi samo v jajce luknjo, skoro vselej tam, kjer je jajce bolj okroglo. Ko je pišče zunaj, že po kakih dveh minutah zasleduje z očmi n. pr. kako gibajočo se žuželko. Po dveh do 15 minutah že začne kljuvati po tleh za živežem. Tudi brskanje z nogami je piščetom prirojeno, kajti tudi taka so začeli po dveh do šestih dneh brskati po tleh z nogami, ki tega niso videla od kokoši. Pač pa so brskala ona piščeta prej, če so mogla kokoši pri tem delu videti in posnemati. Nagib za tako brskanje daje najbrž hrpavost tal. Piščeta, ki so bila vedno na gladkih tleh, niso brskala. Začela so šele tedaj, ko so jim potrosili na tla pesek, ker jih je zbadal v noge. — Ptice plavalke (race, gosí itd.) gredo same v vodo in začnejo prav spretno plavati. To se vidi n. pr. pri mladih račkah, ki jih je izvalila kokoš. Veselo planejo v vodo in plavajo, med-

tem ko teka kokoš ob vodi sem ter tja in se ji vidi, da je v velikih skrbah. Prirodopisec Hudson je opazoval to-le: Ob ribniku je našel jajce neke vrste divjih rac. Ko ga je vzel v roko, je razpočilo in mladič je mu padel iz rok v vodo. Hudson se je brž pripognil, da bi ga rešil iz vode, a mala živalica je že prav spretno plavala od brega proč. — O svinji sicer ne pravimo, da je posebno bistrega uma. Kljub temu najdejo novorojeni pujski svojo mater takoj, če se jih položi nekaj proč od nje na tla. Takega mladiča so dali nekoč takoj v vrečo in so ga v njej pustili sedem ur. Potem so ga dali blizu svinjaka, v katerem je bila stara žival, na tla in mala žival je tekla nemudoma napram hlevu. — Skoro vse živali poznajo svoje izrazite sovražnike takoj. Angleški učenjak je porinil nekoč roko, ko je bil prej z njo gladil svojega psa, v košarico, kjer so bile štiri, še slepe mačice. Že samo vonj po psu je zadostoval, da so mačice začele čisto razburjeno pihati. Zanimivo je tudi, kako mnogi mladiči podedujejo lastnosti svojih prednikov, n. pr. mladi ovčarski psi opravljajo svojo službo brez navodil, mladi lovski psi zasledujejo divjačino, ne da bi jih bilo treba za ta posel posebej vzgajati. Šele posebnih finese pri tem poslu jim da pozneje vzgoja. Vse živali, ki živijo v vodi, se gibljejo takoj z isto spretnostjo kot stari, četudi so njih gibi (n. pr. potapljanja) včasih zelo komplicirani. Čebele nabirajo cvetni sok in cvetni prah ter začnejo izdelovati celice takoj, ko so se jim posušila krila, in sicer prav tako spretno, kakor stare čebele delavke. Mnogo žuželk svojih staršev sploh nikoli ne vidi in kljub temu si vse te živali pomagajo skozi življenje. — Nekaj spretnosti je ševeda tudi pri živalih takih, za katere jim je treba še posebnih navodil in vaje. Reči pa moremo, da nadkriljujejo glede hitrosti, s katero se prilagodijo prilikam svoje okolice, človeka prav znatno, ker potrebuje ta celo dolgo vrsto let, preden si more v življenju sam pomagati.

GOSPODARSTVO

Cene in sejmska poročila.

CENE TUJEMU DENARJU.

Zadnje dni se je dobilo na zagrebški borzi v valutah: 1 ameriški dolar za 56.50.

Dne 24. maja 1928 pa v devizah:

100 avstrijskih šilingov za	798—801.
100 italijanskih lir za	298.25—300.25.
100 madžarskih pengov za	992.65.
1 ameriški dolar za	56.72—56.92.
100 francoskih frankov za	222.70—224.70.
100 nemških mark za	1358.25—1361.25.
100 čehoslovaških kron za	167.97—168.77.

SEJMI.

28. majnika: Sv. Trojica v Slov. gor.
29. majnika: Ljutomer, Središče, Sv. Ema Mozirje, Marenberg, Laško.

Mariborsko sejmsko poročilo z dne 22. majnika 1928. Prignanih je bilo: 21 konj, 15 bikov, 232 volov, 430 krav in 12 telet, skupaj 710 komadov. Povprečne cene so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 9 do 10 Din, poldebili voli od 7.50 do 7.75 Din, plemenski voli od 7 do 7.50 Din, biki za klanje od 6 do 10 Din, klavne krave debele od 7 do 7.50 Din, krave za klobasarje od 4 do 5.50 Din, molzne in breje krave od 6.50 do 7 Din, mlada živina od 7.75 do 8 D, teleta 12.50 Din. Prodalo se je 335 komadov od teh za izvoz v Avstrijo 64.

Mesne cene v Mariboru: Volovsko meso od 10 do 18 Din, teleče meso od 17.50 do 22.50 Din, svinjsko meso sveže od 15 do 25 Din.

SPOMLADNI MRAZI.

Ledeni možje so letos zopet držali besedo. Mraz je po nekod precej občutno poškodoval vinograde, sadno drevje in žitna polja. Povzročena škoda je zelo različna in se še ne da preceniti. Hvalevredno je omeniti, da so tudi že pri nas začeli posestniki in vinogradniki organizirati jutranje kurjenje proti mrazu, ki je edino sredstvo proti nastopajočemu mrazu. Ponekod, kakor na primer v ormožko-ljutomerskem okraju, je v kritičnih jutranjih urah gosta meglena koprena, povzročena vsled kurjenja, pokrivala gorice in ravnine in je znatno zadrževala nadaljno padanje temperature. V krajih ob Renu, na Nižje- in Gornje-Avstrijskem, koder so mrazovi vsled severnejše lege vse bolj nevarni in bolj pogosti, je organizacija jutranjega kurjenja razvita do zadnje podrobnosti. Tako piše n. pr. deželni poslanec in predsednik nižjeavstrijskih kmetovalcev dr. Fran Hengl v »Agrarnem centr. poročilu«: »Brez organizacij proti spomladnim mrazom, ki so se ustanovile v okrilju posameznih vinarskih društev, bi tudi nižje ležeči vinogradi v še večji meri postali žrtev mraza. Vsled zgodnjega kurjenja pa se je posrečilo v posameznih pogorjih zabraniti nadaljno padanje temperature za 1—2 stopinji C, kar je bilo pač odvisno od več ali manj intenzivnega dela. Tako se je n. pr. v vinogradih XIX. okraja v noči na 12. t. m. kurilo skozi pet ur ne le na stotine navadnih ognjev, ampak se je na 1500 mestih porabilo tudi 12.000 kg s terom impregniranih snovi.« — V bodoče se bomo tudi mi morali še bolj pripraviti na vsakoletne grožnje nevarnosti vsled pomladnih mrazov.

Gospodarska obvestila.

VINOGRADNIKI

Franjo Gnilšek, vinotržec v Razlagovi ulice št. 25 v Mariboru, ima v zalogi večje množine rezanega in kalanega kolja od 30 par naprej komad. Sprejema tudi dobro vino v za meno za kolje. Vinogradniki, poslužite se te ugodne prilike in kupite kolje pri našem pristašu Gnilšku!

Kmetijski tečaj za učitelje. Marib. oblastni odbor hoče pomagati učiteljem, da se usposobijo za vodstvo kmetijsko-nadaljevalnih šol na deželi. V ta namen priredi za učitelje, ki bi se hoteli posvetiti temu ideal-

nemu delu, tritedenski kmetijski tečaj od dne 9. do 28. julija t. l. na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Udeleženci imajo stanovanje in hrano na Vinarski in sadjarski šoli proti plačilu 700 Din, polovico te svote plača oblastni odbor. Prosilci morajo imeti usposobljenostni izpit. Pri sprejemu se bo predvsem oziralo na one prosilce, ki so že delovali na kmetijsko-nadaljevalnih šolah. Oblastni odbor bo v bodoče podpiral le samo one kmetijsko-nadaljevalne šole, ki jih vodijo učitelji, kateri so se udeležili kmetijskega tečaja v Mariboru. Udeleženci naj se prijavijo do 15. junija t. l. na oblastni odbor v Mariboru.

Gospodinjki tečaj za učiteljice. Mariborski oblastni odbor hoče pomagati učiteljicam, da se usposobijo za vodstvo gospodinjko-nadaljevalnih šol na deželi. V ta namen priredi za učiteljice, ki bi se hotele posvetiti temu idealnemu delu, štiritedenski gospodinjki tečaj od 9. julija do 4. avgusta t. l. v zavodu čč. šolskih sester v Mariboru. Udeležence imajo hrano in stanovanje pri čč. šolskih sestrah proti plačilu 1000 Din, polovico te svote plača oblastni odbor. Prosilke morajo imeti usposobljenostni izpit; pri sprejemu se bode predvsem oziralo na one prosilke, ki so že delovale na gospodinjko-nadaljevalnih šolah. Oblastni odbor bo v bodoče podpiral samo one gospodinjko-nadaljevalne šole, ki jih vodijo učiteljice, katere so se udeležile gospodinjkega tečaja v Mariboru. Udeležence naj se prijavijo do dne 15. junija t. l. na oblastni odbor v Mariboru.

Poučni gospodarski izlet so priredili Šmarčani dne 20. maja v kmet. šolo v Št. Juriju pod vodstvom posl. g. Turka. Lep je bil dan za vse udeležence in gospodarsko napreden in marsikateri je obljubil, izboljšati si svoje posestvo, hleve in govejo živino po navodilih gospodov, ki so vodili ogled in obenem razlagali pomen in korist vzornega gospodarstva. Udeležencev je bilo okoli 80, katere je pozdravil prisrčno in z veseljem gospod ravnatelj. Zelo so bili udeleženci veseli, ko jih je pozdravil gospod oblastni odbornik Zupanič z g. ravnateljem Gračnarjem. Vidi se, da se oblastni odbor v čisto drugi smeri zanima za napredek kmetijstva, kakor se je nekdanj. Za podobne izlete se moramo zanimati in se bomo prirejali tudi za druge župnije šmarskega okraja.

Loče. Na binkoštni torek, dne 29. maja, je v Ločah pri Poljčanah veliki živinski in kramarski sejm. K obilni udeležbi se vabijo kupci in prodajalci!

DOPIŠI

Marenberg. Po skoro šestmesečnem zimskem spanju se je prebudila narava k novemu življenju. Pusta zima se je umaknila cvetoči pomladi, lepo dišeči zeleni majnik je tu! V tem času človek rad pohiti v prosto naravo, da za malo časa pozabi bridko-